

ELOFIZETES.

BELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 100 kor
Fél évre ... 50 kor.
Egy negyed évre 45 kor.
Egy hóra ... 15 kor

Nyilttéri kölcsönök megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSEG:

Aradi és eszaki egyetemen vasutak palotájában
TELEFON-SZAM: 222

KIADOHVATAL:

Aradi Nyomda Beszervez Tarsasag
Bulevardul Megyei Forduland L. (József tóh.-ul 22.
TELEFON-SZAM: 114

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, március 20.

Leszerelés.

BUCURESTI. A Dacia írja:
Avarescu miniszterelnök elnöklése alatt minisztertanács volt, amelyen elhatározták, hogy a legfőbb hadiszállást 1920. április 1-én kezdődőleg feloszlatják és az összes tartalékos tisztak és altisztek leszerelnek. A tényleges tisztak hadosztályaikhoz kerülnek vissza. A leszerelés alkalmával leszerelnek a mozgósított rekkant tisztak is és a jövőben a mozgósítás ügyét a vezérkarhoz tessik át.

Indul a repatriáló vonat.

A városban az utóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy a repatriáló vonat közbejött akadályok miatt nem indul el 23-án. Vátián Aurél a repatriáló hivatal vezetője, annak a kijelentésére kéri fel lapunkat, hogy a közönség ne álljon fel ezeknek a hamis híreszteléseknek, mert a repatriáló vonat mindegyik körülmények között elindul a már jelzett időben. A repatriáló hivatalban most az indulás tartamig meghosszabbították a hivatalos órát és 23-ig délután 9-12, délután 3-6-ig állnak a felek rendelkezésére. A visszatelepítő-hivatal ismételt figyelemzteti a közönséget, hogy csak annyi élelmiszert vigyen magával, amennyi meg van engedve, mert a hatóságok az indoklatlanul nagymennyiségű élelmiszert elkobozzák.

Radó Kálmánét Budapestre szállítják.

A napokban megírtuk, hogy Radó Kálmáné született Deutsch Jozefin a férjével Badenből Aradra érkezett a hogy családját a Mannszanatóriumban helyezte el, hogy megviselt idegzete megpihenjen. A szerencsétlen uriaszony állapotában azonban nem állott be javulás. A férj most utlevelet kér a kormányzó-tanáctól, hogy feleségét szakorvosi orvosi kezelés végett Budapestre szállíthassa és ott a Schwartz-szanatóriumban helyezhesse el. Ezt különben dr. Tisák Mór városi főorvos is igazolta a ennek alapján a városi prefektúra javaslatba hozta az utlevél kiadását.

A világ pénzkrisise.

PARIS. Április végére Brüsszelbe nemzetközi pénzügyi konferenciát hívnak össze, melynek feladata lesz a világszerte fokozódó pénzkrisis szanálásáról tárgyalni.

Avarescu generális kiáltvány.

Avarescu tábornok miniszterelnök a következő proklamációt adta ki: A nép iránti határtalan szeretettel vezéreltetve, a király március 13-án engem bizott meg a kormányalakítással. Olyan súlyos körülmények között élünk, hogy a kormány csak úgy tudja a hivatását teljesíteni és az országot mostani veszélyes helyzetéből biztos útra vezetni, ha az ország minden egyes polgára a kormány szolgálatába áll. Népünk hazafias érzésére utalok akkor, amikor arra kérek mindenkit nemzetiségi, vallási, társadalmi és osztálykülönbség nélkül, hogy az adókat fizesse rendszeresen és azon fáradozzék, hogy az országban a normális élet mielőbb elkezdődjék. Mindenekelőtt a köztisztviselőkhöz fordulok, a legmagasabbtól a legalacsonyabbig, akiket arra kérek, hogy a törvényeket lelkiismeretesen tartsák be mindenkiel szemben. A legkisebb visszaélés esetén a legsúlyosabb büntetéseket alkalmazzák, mert aki a bünt rejtgeti, annak eszelekedete egyenlő azóval, aki a bünt elkövette. A mai súlyos időkben arra kérem a különböző politikai pártokat, hogy rövid időre tegyék félre a pártkülönbségeket és legyenek segítségére a kormánynak a produktív munka újrafelvitelénél. A kereskedők elégedjenek meg kevesebb haszonnal, mert ez emberségesebb dolog és az országnak csak hasznára válik. Hogy

ez megtörténhessenek, az a kötelességem, hogy a kereskedőknek csak azok kezében legyen, akik ezt hivatásosan üzték azelőtt is.
A gazdagokhoz is fordulok, a kiket arra kérek, hogy ne feledkezzenek meg a szegényekről és ne tűntessenek gazdagságukkal, feleljenek meg ötvágyukat akkor, amikor sokak még a legszükségesebbet is nélkülözni kénytelenek. Intem őket arra, hogy a szenvedélyeket csak fokozzuk, ha a szükségűk mások dusskálkodását látják és ebből erednek a társadalmi egyenlőtlenségeknek betudható zavarok. Kérem a munkásokat, hogy mostani szűkös helyzetükben ne lépjenek fel túlzott igényekkel, mert ez nem használ az ügynek és a mostani szomorú helyzetből csak úgy tudunk kijutni, ha mindnyájan kerlatozzuk a lehetőség szerint igényeinket és válllvetve nekiltünk a munkának. A birtek kisajátítását hatadéktalanul megkezdjük, úgy, amint azt a király meg is ígerte, a legrövidebb idő alatt végrehajtjuk az agrárreformot, hogy földjeinket ismét termékenyvé tegyük, hogy terményeinket kivihessük és érte a külföldről szükséges árukat kaphassunk. Ha megfogadjátok szavaimat, akkor felvirágzik és boldog lesz az ország, ha nem, akkor szegyenbe és gyalázatba kerül az országot.

Az antant beavatkozásra készen.

BUCURESTI. A Dacia a következőket írja a németországi forradalommal kapcsolatban: A szövetségesek a forradalommal szemben minden eshetőségre felkészültek, de mindaddig nem kívánnak beavatkozni, míg az új kormány tanujelét nem adja annak, hogy egy Hohenzollernt akar a trónra ültetni és a maig a versaillesi békeszerződés végrehajtását meg nem akadályozza. Foch marsall Mainzba érkezett, ahol a megszálló csapatok parancsnokaival haditanácsot tartott. A francia, angol és belga haderőket a Rajna balpartjára koncentrálták készen egy esetleges beavatkozásra.
Bucuresti. Berlinből jelentik: Dr. Kapp, az új kancellár a hozzáintézt kérdésekre kijelentette, hogy az új kormány nem törekszik a mo-

narchikus államforma visszaállítására.
BUCURESTI. Az Evening Standard írja: Nema lehet még tisztán látni, hogy a német hadsereg melyik kormányhoz csatlakozik. A régi hadsereg maradványa és mindazon katonák, kik huzamosabb ideig voltak a fronton, már torkig vannak a háborúval. Az új kormány csak a fiatalabb évfolyamokra, a háboruban részt nem vettek és a tanulóira számíthat. Egyes párisi lapok megeafolják azt a hírt, mintha az antant elismerte volna az új német kormányt, hivatalosan az érintkezést még nem vették fel az új kormánnyal, bár az új kormány oly kijelentést tett, hogy hajlandó végrehajtani a békeszerződés feltételeit.

Szociálista elnökjelölt Amerikában.

A „Daly Herald” jelenti Washingtonból, hogy a szociálista párt elhatározta, hogy a köztársasági elnökségre Debs Jenőt jelöli. A vice elnökségre a párt Catho Oharo kisasszonyt jelöli. A párt mindkét jelöltje jelenleg fogáságban van.

Tovább szünetel a teheráru-forgalom.

A vasuti forgalmi korlátozások felfüggesztésére vonatkozólag különféle hírek kerültek forgalomba. A sok határidő közül a legutóbbi volt március 15-ike. E határidő lejárt, de a beharangozott változásoknak nyoma sincs. A központi igazgatóság forgalmi osztálya a következő információkat adta:
— A forgalmi mizériák teljes megoldása legjobb esetben is április közepére várható. Addigra is igyekezni fogunk részleges megkönnyebbítésekkel a közönség szolgálatára állni.
A Tiszán-innemi területek kiürítése rengeteg munkát rótt az államvasutakra. A kiürítés folyamán előállt kocsi- és vaggontorlódások lebonyolítása hihetetlenül nagy feladat. Az állomásokon vesztegoló megterhelt vagonok felszabadítása, illetve rendeltetési helyre juttatása képezi most a legnehézebb munkát. Remélhető azonban, hogy ennek ellenére az ígért határidőre — április hó 15-re — a mostani rendkívüli teljesítmények befejeződnek a teljes mértékben visszatérhetünk a rendszeres karákvágásba.

Branting a bolsevizmus ellen.

STOCKHOLM. Branting, az új svéd miniszterelnök, hivatalának elfoglalása után a parlamentben beszédet mondott, amelyben többek között azólt a bolsevizmusról is. A bolsevizmus — mondotta — ellentéte a demokráciának. Tanai merőben ellenkeznek a szocializmus tanáival. A bolsevizmus elnyészó kisebbségnek a diktatúrája mely a jelenlegi társadalmi rend erőszakos felforgatására törekszik. Ez az irányzat hivatkozik Marxra, pedig annak elveit lábbal tiporja. A bolsevizmus nem viszi előbbre a világot, hanem hátrafelé löki azt.

Kökre támaszkodik Avarescu?

A romániai új kormány kinevezésénél tekintett felelős helyet még éppen ért. Ma már nyilvánvaló megállapítható, hogy az avarescu-kormány működésében kökre támaszkodik. A liberális párt, amelynek vezetője nemrégiben hazatért Avarescuhoz, most megígérte, hogy teljes erejével támogatja az új kormányt. Hasonló ígéretet kapott a kormány a Marghilomán-féle konzervatív párttól is. Tehát mindazok Avarescu mögé sorakoznak, akiknek céljuk a parlamenti blokk felbontása s a Vaida—Maniu—Jerga párt lejáratása. A lemondott rezsim természetesen nagy pesszimizmussal látja a mai helyzet kialakulását, a mitől semmi jót sem vár. Különösen nagy az elkeseredés az erdélyiek körében, ahol Avarescu csak eszköznek tekintik az oligarchák kezében. Sőt, a birodalom, hogy Avarescu tábornok népszerűségét használták fel arra, hogy Vaidát távollétében megbuktassák és egész kormányát eltegyék láb alól. Érdekes, hogy Avarescu nem az egész erdélyi párt ellen harcolt, sőt állítólag Goga meg fogja kísérelni, hogy Erdélyben is alakítson egy Avarescu-pártot, valószínűleg Brassóban vagy Szegedben.

Károlyiek és Kunék anyagi felelőssége.

A magyar hivatalos lap rendelkezés közöl, hogy mindazon rendelkezésekből kifolyólag, melyeket a Népköztársaság és később a Tanácsköztársaság fogadott, a magyar államkincstár ellen kártérítési igény nem származtatható s ilyen bírósági ítélet nem hozható. A jelzett eseményekért az illető kormányok személyesen felelősek.

Haza olasz fogságból.

Ma délelőtt kopott katonaruhás idős emberek meneteltek a vármegyeházára, ahol a kapu alatt megállapodtak. Hátiszaik, kenyérszak, élelmiszer volt az öreg népfelkelőknek, akik most tértek vissza hazájukba évekig tartó hadilogság után. Beszélgetésbe elegyedtünk az öreg volt katonákkal, akik elmondották, hogy Olaszországból az altamorei fogolytáborból jöttek. Összesen 1140 hadifogoly indult utnak a táborból és Villahon át jött Magyarországra. Csóna vesztegrár alá helyezték őket, azután tartózkodási helyükre irányították a hazatérteket. Hárman ma érkeztek Aradra, legtöbbje aradmegyei magyar népfelkelő. Egy rendőr a veteránokat a várba vezette, ahol bejelentették a hadkiegészítő parancsnoknak.

Lemondanak a prefektusok

A napokban Oradie-Marén (Nagyváradon) dr. Zigre prefektusnál tanácskozás volt, amelyen részt vett dr. Marsieu Jusztinard megyei prefektus is. Illetékes helyen nyert információink szerint a tanácskozáson elhatározták a prefektusok, hogy lemondanak állásukról. A lemondás összefüggésben van a Vaida-kormány bukásával. A prefektusok lemondására vonatkozóan illetékes helyen közlőket mondták:

— A jelenlegi prefektusok az előző kormány exponensei voltak, annak a kormánynak, amely a nemzeti párt alapján állott. Most pedig olyan kormány alakult, amely egy látszik, nem mindenképpen bírja a nemzeti párt támogatását. Ennek folytán a prefektusoknak fel kell ajánlaniuk állásukat a kormánynak, amely azonban minden valószínűség szerint kérni fogja a prefektusokat, hogy állásukat tartják meg.

Kinos jelenet a spanyol király és egy tábornok között.

Páris. Weyler t. Catalonia kormányzójává történt kinevezése nagy kavargást és súlyos incidenseket idézett elő. Különösen egy jelenet, mely a királyi palotában játszódott le, kellett nagy felháborítást és okozott kinos zavarokat. XIII. Alfonz, értesülve róla, hogy a tábornokok helytelenítették Milans del Boschi tábornok felszentését, felkérte azt a generális, a kit az elégedettség scitójának mondják, hogy a pályaudvaron üdvözölje Weyler tábornokot elutasítása alkalmából. A tábornok megindultan, de egész határozatlan szöveget mondta:

— Felség, kérek vagyek minden parancsának engedelmeskedni s Felségnek az életemet is feláldozni, de Weyler tábornok üdvözölésére nem mehetek, a jelenlétemmel nem helyeselhetek olyan intézkedést, amelyet elítélek.

A király erre méltatlankodva elhagyja a termet és egyik bizalmasának azt mondta, hogy nagyon nehéz volt megtartóztatnia magát, hogy a tábornokot, aki ilyen kinos pillanatot szerzett neki, nem küldte kabinetirodája-ból a katonai fogházba. A király az esetet a minisztertanácsnak is bejelentette.

Münchenben is győzött az ellenforradalom.

A legutóbbi müncheni jelentés szerintiben megfelel a valóságnak, arra mutat, hogy itt is megindult a régi kormány pozíciója. E jelentés szerint Mechl tábornok szombaton este megjelent Hoffmann bajor miniszterelnöknel és kijelentette, hogy a tisztakar magatartása következtében nem garantálhatja a jelenlegi bajor kormány biztonságát. Mechl ezért a kormánytól a hatalom átadását

követelte. A miniszterelnöknek sikerült azonban kompromisszumot kötnie a tábornokkal, amely szerint a kormány megmarad és csak a München feletti hatalmat adja át Mechlnek. A tisztakar ezzel nyíltan állást foglalt a berlini ellenforradalmi kormány mellett, mert az nemcsak a Bauer-miniszterium, hanem az egyes szövetséges államok jelenlegi kormányainak lemondását is követeli.

MŰVÉSZET.

* Pompás műsorral van tele az Amikor az asszony ideges minden jelenete s a főszereplők, Kiss Mariska, Benkőné, Várnay és Forgács kiaknászik szerepük minden jókedvét, érdekességét. A hét fő premier után még kétszer van műsorra tűzve ez a kacagtató vigjáték. Szombaton délután a császár és komédiás kerál színpad.

* „A modern házasság” — „Az eltörték látkör”. Ezek a címek a Modern Kabaré új behozatának, amelyek kacagtató jeleneteivel zajos derűltégekben tartják a közönséget. Ma is pompás műsorral szerepelnek az utólréhetetlen Barcarolla duo, Nádassy, Kabes, Tamassy, Aurél, Tamassy Tusi, Petik Ilus, Dalnok Iren, Halász Rózsi, Fenyvesy Matild stb.

* Mi történt az aradi hadiművelmes események báján? és még egész sereg érdekes cikket hoz a Futár ma megjelent ötödik száma.

* Gróf Monte. Cristó — filmen Az Apolló színház napok óta vetíti az id. Dumas Sándor gróf Monte Cristó című regénye nyomán készült filmet, amely minden tekintetben reáshozgól az elismérésre. A filmreálisan folyó versenyben a francia Pathé Fléres kétségtelenül a filmmel vitte el az elsőbbséget. Művészetben rendezett, fejlettebb technikával feldolgozott filmet még nem láttunk. Minden egyes felvétel megkapó festmény, amely csodálkozásba ejti a nézőt. A tengeri jeleneteket órákig el tudnók nézni. A nagyszabású film élethűen érzékelteti Dumas érdekesítő regényét. A film első részében a regény főhőseivel, Edmond Dantes hajóskapitánnyal ismerkedünk meg, aki testtől-lelkeltől Bonapartista s o miatt börtönbe kerül. A szenzációs film első része még csak szombaton marad műsoron.

* Új műsor az Urániában. Szombaton Jelképes lángok címen szenzációs társadalmi drámat mutat be az Uránia.

Becsületsértés egy pince miatt.

Hady Kálmán Máv. tisztviselő feljelentette a házigazdáját Nagy György Istvánt, mert az nem akart neki pincét adni. Annak idején perre került a dolog és a bíróság végrehajtás terhe alatt kötelezte a háztulajdonost, hogy pincéjét üritse ki lakója részére. Amikor a végrehajtók megjelentek Nagy György házában, az ékeles haragra lobbant és izgatottan kiabálta oda lakójának:

— Maga piszkos alak, maga gazember, magával nem tárgyalok.

Hady magára nézve sértőnek találta a háziur kijelentését és becsületsértés miatt feljelentést tett ellené a járásbíróóság. Ma tárgyalta ezt az ügyet Gallay Kálmán dr. járásbíró, aki 1000 koronás pénzbüntetésre ítélte a sértető háztulajdonost.

Miért nincs hus Aradon?

Az aradi mészárosok napok óta nem szolgálják ki hússal a közönséget. A súlyos kérdéssel már az árnegotáló-bizottság is foglalkozott anélkül, hogy bármilyen irányban is döntött volna. A helyzetet ugyanis nem lehet a maximális árak emelésével azánálni — amint ma egy szakértő elítélte kijelentette.

A mészárosok hajlandók a fogyasztókat továbbra is ellátni, de olyan anyagi áldozat elől, ami létképpen ingatja meg őket, elárkóznak. Farska a szituáció, mert ha tesznek fel a husneműk árát magasabb összegben maximálják, újabb komplikáció áll elő. Nem szólva arról, hogy a könnyű pénzü, megtollasodott parvenükkal szemben akiknek semmi sem elég drága, a szegényebb néposztály, a munkás és kistisztviselő a hasáruk további drágítása esetén a vegetáriánus konyhára lesz kárhoztatva, de egészen bizonyos, hogy amint a paraszt megtudja, hogy emelték az árát, rögtön eszavart egyet a marhája, disznaja árán és mi lesz akkor? A végtelenségig így nem mehet. Természetesen a leghelyesebb megoldás az volna, ha az állátlatot maximálnák, de a tapasztalat azt bizonyítja, hogy az ilyen természetű maximálásnak csak akkor van igazán fogantja, ha mindjárt az igénybevételt is elrendelik, másképp a vágóállatot a városi piacra elvonják. Volna még egy mód is, hogy a mészárosokra bíznák, hogy szabad verseny útján gondoskodjanak a közönség ellátásáról, de ezt csak bizonyos garanciákkal lehetne keresztülvinni és pedig úgy, hogy a husiparosok ne követhessenek el visszalést a közönség rovására.

